

Synpunkter på Jordbruksverkets rapport 2018-05-31 till regeringen angående exploatering av jordbruksmark

Jordbruksverket föreslår i rapport till regeringen 2018-05-31 i sammanfattning följande åtgärder för att jordbruksmark inte ska exploateras i strid med miljöbalkens regler:

1. "Jordbruksverket avser fortsätta sin dialog med kommunerna om exploatering av jordbruksmark.
2. Plan- och bygglagen bör ändras enligt SOU 2014:50 och då ge länsstyrelserna rätt att ingripa mot en plan som strider mot reglerna i miljöbalken om jordbruksmark.
3. Den 10-gradiga skala från 1970-talet som används idag är inte aktuell och dessutom för grov för att användas vid kommunal planering. Den bör tas bort.
4. I stället föreslår Jordbruksverket att Boverket bör få ett tydligare uppdrag att, i samråd med Jordbruksverket, ta fram ett vägledningsmaterial till länsstyrelserna om hur de ska vägleda kommunerna i arbetet med 3 kap. 4 § miljöbalken. Parallellt med detta bör länsstyrelserna få i uppdrag att genomföra en inventering av hur mycket jordbruksmark som är planerad för exploatering i översiktsplanerna samt genomföra en inventering av jordbruksmarken med avseende på olika kvalitets- och kvantitetsparametrar och utifrån detta skapa ett regionalt kunskapsunderlag när det gäller jordbruksmarken i det egna länet."

Synpunkter från föreningen Den Goda Jorden

Av rapporten framgår att de kommuner som kontaktats inte anser sig ha något ansvar för livsmedelsförsörjningen. Detta har också kommit till uttryck i många andra kommuners tillämpning av PBL, men som inte står i överensstämmelse med Mark- och miljööverdomstolens domar. Vi anser att förslagen ovan syftar i rätt riktning men är otillräckliga som medel för att bibehålla förutsättningarna för en långsiktigt säker livsmedelsproduktion. Staten bör ta ett större ansvar.

Punkt 1

Bra, men bör också inkludera länsstyrelserna och Boverket.

Punkt 2

Denna möjlighet behövs som ett första steg. Länsstyrelsens överprövningen av detaljplaner kommer dock sent i planprocessen, dvs när kommunerna redan lagt ner betydande resurser i projektet. Överprövning sker dessutom idag mycket sällan. Åtgärden är otillräcklig och bör kompletteras t.ex. med krav på förvärvstillstånd av länsstyrelsen vid köp av jordbruksmark för bebyggelse och anläggningar.

Punkt 3

Instämmer. Karteringen är över 40 år gammal och beaktar inte faktorer som arrondering, dränerings- och bevattningsförutsättningar m m. Men det viktigaste skälet är att den 10-gradiga skalan inte återopats i MÖD:s motiveringar. Det avgörande i detta sammanhang är om jordbruksmarken är brukningsvärd eller ej. En ny kartering är emellertid viktig för att få kunskap om våra jordars naturliga produktionsförmåga.

Punkt 4

Boverket har redan idag som uppgift att vägleda kommunerna så att gällande lag och rätt tillämpas. Vägledningen bör skärpas när det gäller stoppregeln i 3:4 MB. När det gäller det föreslagna uppdraget till länsstyrelserna bör det genomföras i samråd med Jordbruksverket och genomföras på ett enhetligt sätt.

Det är viktigt att Jordbruksverket även fortsättningsvis följer upp och analyserar exploateringen av jordbruksmark och aktivt bevakar att förutsättningarna för jordbruksproduktion inte försämras.